

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ പഞ്ചമസ്കന്ധേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ പഞ്ചമസ്കന്ധേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ॥

രാജോവാച

പ്രിയവ്രതോ ഭാഗവത ആത്മാരാമഃ കഥം മൂനേ |
ഗൃഹേഽരമത യന്മൂലഃ കർമ്മബന്ധഃ പരാഭവഃ || 1 ||

ന നൂനം മൂക്തസംഗാനാം താദൃശാനാം ദ്വിജർഷഭ |
ഗൃഹേഷ്വഭിനിവേശോഽയം പുംസാം ഭവിതുമർഹതി || 2 ||

മഹതാം ഖലു വിപ്രർഷേ ഉത്തമശ്ലോകപാദയോഃ |
ഛായാനിർവൃതചിത്താനാം ന കുടുംബേ സ്പൃഹാമതിഃ || 3 ||

സംശയോഽയം മഹാൻ ബ്രഹ്മന്ദാരാഗാരസുതാദിഷു |
സക്തസ്യ യത്സിദ്ധിരഭ്യുക്ത്യുഷ്ണേ ച മതിരച്യുതാ || 4 ||

ശ്രീശുക ഉവാച

ബാഡമൂക്തം ഭഗവത ഉത്തമശ്ലോകസ്യ ശ്രീമച്ചരണാരവിന്ദ -
മകരന്ദരസ ആവേശിതചേതസോ ഭാഗവതപരമഹംസ -
ദധിതകഥാം കിഞ്ചിദന്തരായവിഹതാം സ്വാം ശിവതമാം
പദവീം ന പ്രായേണ ഹിൻവന്തി || 5 ||

യർഹി വാവ ഹ രാജൻ സ രാജപുത്രഃ പ്രിയവ്രതഃ
പരമഭാഗവതോ നാരദസ്യ ചരണോപസേവയാഞ്ജസാവഗത -
പരമാർഥസതത്തത്ത്വാ ബ്രഹ്മസത്രേണ ദീക്ഷിഷ്യമാണോഽവനി -

തലപരിപാലനായാമ്നാതപ്രവരഗുണഗണൈകാന്തഭാജനതയാ
 സ്വപിത്രോപാമന്ത്രിതോ ഭഗവതി വാസുദേവ ഏവാവ്യവധാന -
 സമാധിയോഗേന സമാവേശിതസകലകാരകക്രിയാകലാപോ
 നൈവാഭ്യന്നദൃദ്യപി തദപ്രത്യാമ്നാതവ്യം തദധികരണ
 ആത്മനോന്യസ്മാദസതോപി പരാഭവമൻവീക്ഷമാണഃ || 6 ||

അഥ ഹ ഭഗവാനാദിദേവ ഏതസ്യ ഗുണവിസർഗസ്യ
 പരിബൃഹണാനുധ്യാനവ്യവസിതസകലജഗദഭിപ്രായ
 ആത്മയോനിരഖിലനിഗമനിജഗണപരിവേഷ്ടിതഃ
 സ്വഭവനാദവതതാര || 7 ||

സ തത്ര തത്ര ഗഗനതല ഉഡുപതിരിവ വിമാനാവലിഭി -
 രനുപഥമമരപരിവൃദ്ധൈരഭിപൂജ്യമാനഃ പഥി പഥി ച
 വരൂഥശഃ സിദ്ധഗന്ധർവസാധ്യചാരണമുനിഗണൈരുപഗീയ -
 മാനോ ഗന്ധമാദനഭ്രാന്തീമവഭാസയന്നുപസസർപ || 8 ||

തത്ര ഹ വാ ഏനം ദേവർഷിർഹംസയാനേന പിതരം ഭഗവന്തം
 ഹിരണ്യഗർഭമുപലഭമാനഃ സഹസൈവോത്ഥയാർഹണേന
 സഹ പിതാപുത്രാഭ്യാമവഹിതാഞ്ജലിരൂപതസ്ഥേ || 9 ||

ഭഗവാനപി ഭാരത തദുപനീതാർഹണഃ സൂക്തവാക്യേനാതിതരാ -
 മുദിതഗുണഗണാവതാരസുജയഃ പ്രിയവ്രതമാദിപുരുഷസ്തം
 സദയഹാസാവലോക ഇതി ഹോവാച || 10 ||

ശ്രീഭഗവാനുവാച

നിബോധ താതേദമ്യതം ബ്രവീമി

മാസൂയിതും ദേവമർഹസ്യപ്രമേയം |

വയം ഭവസ്തേ തത ഏഷ മഹർഷി -

ർവഹാമ സർവേ വിവശാ യസ്യ ദിഷ്ടം || 11 ||

ന തസ്യ കശ്ചിത്തപസാ വിദ്യയാ വാ
 ന യോഗവീര്യേണ മനീഷയാ വാ |
 നൈവാർഥധർമ്മൈഃ പരതഃ സ്വതോ വാ
 കൃതം വിഹന്തും തനുഭ്യദ്വിഭൂയാത് || 12 ||

ഭവായ നാശായ ച കർമ്മ കർതും
 ശോകായ മോഹായ സദാ ഭയായ |
 സുഖായ ദുഃഖായ ച ദേഹയോഗ -
 മവ്യക്തദിഷ്ടം ജനതാംഗ ധത്തേ || 13 ||

യദ്വാചി തന്ത്യാം ഗുണകർമ്മദാമഭിഃ
 സുദുസ്തരൈർവത്സ വയം സുയോജിതാഃ |
 സർവേ വഹാമോ ബലിമീശ്വരായ
 പ്രേതാ നസീവ ദ്വിപദേ ചതുഷ്പദഃ || 14 ||

ഈശാഭിസൃഷ്ടം ഹ്യവരുന്ധ്മഹേഽംഗ
 ദുഃഖം സുഖം വാ ഗുണകർമ്മസംഗാത് |
 ആസ്ഥായ തത്തദ്യദയുക്ത നാമ -
 ശ്വക്ഷുഷ്മതാന്ധാ ഇവ നീയമാനാഃ || 15 ||

മുക്തോഽപി താവദ്ബിഭൃയാത്സ്യദേഹ -
 മാരബ്ധമശ്നന്നഭിമാനശൂന്യഃ |
 യഥാനുഭൂതം പ്രതിയാതനിദ്രഃ
 കിം ത്വന്യദേഹായ ഗുണാന വൃക്തേ || 16 ||

ഭയം പ്രമത്തസ്യ വനേഷ്വപി സ്യാദ്
 യതഃ സ ആസ്തേ സഹഷ്ട്സപതഃ |
 ജിതേന്ദ്രിയസ്യാത്മരതേർബുധസ്യ
 ഗൃഹാശ്രമഃ കിം നു കരോത്യവദ്യം || 17 ||

യഃ ഷട് സപത്താൻ വിജിഗീഷമാണോ
 ഗൃഹേഷു നിർവിശ്യ യതേത പുർവം |
 അത്യേതി ദുർഗാശ്രിത ഊർജിതാരിൻ
 ക്ഷീണേഷു കാമം വിചരേദ്വിപശ്ചിത് || 18 ||

ത്വം ത്വബ്ജനാഭാംഘ്രിസരോജകോശ -
 ദുർഗാശ്രിതോ നിർജിതഷട്സപതഃ |
 ഭുങ്ക്ഷ്യേഹ ഭോഗാൻ പുരുഷാതിദിഷ്ടാൻ
 വിമുക്തസംഗഃ പ്രകൃതിം ഭജസ്വ || 19 ||

ശ്രീശുക ഉവാച
 ഇതി സമഭിഹിതോ മഹാഭാഗവതോ ഭഗവതസ്ത്രിഭുവന -
 ഗുരോരനുശാസനമാത്മനോ ലഘുതയാവനതശിരോധരോ
 ബാഘമിതി സബഹുമാനമുവാഹ || 20 ||

ഭഗവാനപി മന്നുനാ യമാവദുപകൽപിതാപചിതിഃ പ്രിയവ്രത -
 നാരദയോരവിഷമമഭിസമീക്ഷമാണയോരാത്മസമവസ്ഥാ -
 നമവാങ്മനസം ക്ഷയമവ്യവഹൃതം പ്രവർത്തയന്നഗമത് || 21 ||

മനുരപി പരേണൈവം പ്രതിസന്ധിതമനോരമഃ സുരർഷിവരാനു -
 മതേനാത്മജമഖിലധരാമണ്ഡലസ്ഥിതിഗുപ്തയ ആസ്ഥാപ്യ
 സ്വയമതിവിഷമവിഷയവിഷജലാശയാശായാ ഉപരരാമ || 22 ||

ഇതി ഹ വാവ സ ജഗതീപതിരീശ്വരേഷ്ടയാധിനിവേശിത -
 കർമാധികാരോഽഖിലജഗദ്ബന്ധധ്വംസനപരാനുഭാവസ്യ
 ഭഗവത ആദിപുരുഷസ്യാംഘ്രിയുഗലാനവരതധ്യാനാനുഭാവേന
 പരിരന്ധിതകഷായാശയോഽവദാതോഽപി മാനവർധനോ
 മഹതാം മഹീതലമനുശശാസ || 23 ||

അഥ ച ദുഹിതരം പ്രജാപതേർവിശ്വകർമ്മണ ഉപയേമേ
 ബർഹിഷ്മതീം നാമ തസ്യാമു ഹ വാവ ആത്മജാനാത്മസമാന -
 ശീലഗുണകർമരൂപവീർയോദാരാനുശ ഭാവയാംബഭൂവ കൻയാം
 ച യവീയസീമൂർജസ്വതീം നാമ || 24 ||

ആഗീദ്യേമജിഹ്വയജ്ഞബാഹുമഹാവിരഹിരൺയ -
 രേതോഘൃതപൃഷ്ഠസവനമേധാതിഥിവീതിഹോത്രകവയ
 ഇതി സർവ ഏവാഗ്നിനാമാനഃ || 25 ||

ഏതേഷാം കവിർമഹാവിരഃ സവന ഇതി ത്രയ ആസന്നൂർധ്വരേത -
 സസ്ത ആത്മവിദ്യായാമർഭഭാവാദാരഭ്യ കൃതപരിചയാഃ
 പാരമഹംസ്യമേവാശ്രമമഭജൻ || 26 ||

തസ്മിന്നു ഹ വാ ഉപശമശീലാഃ പരമർഷയഃ സകലജീവ -
 നികായാവാസസ്യ ഭഗവതോ വാസുദേവസ്യ ഭീതാനാം
 ശരണഭൂതസ്യ ശ്രീമച്ചരണാരവിന്ദാവിരതസ്തമരണാവിഗലിത -
 പരമഭക്തിയോഗാനുഭാവേന പരിഭാവിതാന്തർഹൃദയാധിഗതേ
 ഭഗവതി സർവേഷാം ഭൂതാനാമാത്മഭൂതേ പ്രത്യഗാത്മനയേ -
 വാത്മനസ്താദാത്മ്യമവിശേഷേണ സമീയുഃ || 27 ||

അന്യസ്യാമപി ജായായാം ത്രയഃ പുത്രാ ആസ -
 ന്നുത്തമസ്താമസോ ദൈവത ഇതി മൻവന്തരാധിപതയഃ || 28 ||

ഏവമുപശമായനേഷു സ്വതനയേഷ്വഥ ജഗതീപതിർജഗതീ -
 മർബുദാൻയേകാദശ പരിവത്സരാണാമവ്യാഹതാഖില -
 പുരുഷകാരസാരസംഭൃതദോർദണ്ഡയുഗലാപീഡിതമൗർവി -
 ഗുണസ്തനിതവിരമിതധർമപ്രതിപക്ഷോ ബർഹിഷ്മത്യാശ്ചാനു -
 ദിനമേധമാനപ്രമോദപ്രസരണയൗഷിൺയവ്രീഡാപ്രമുഷിത -

ഹാസാവലോകരുചിരക്ഷേപ്തയാദിഭിഃ പരാഭൂയമാനവിവേക
ഇവാനവബുധ്യമാന ഇവ മഹാമനാ ബുഭുജേ || 29 ||

യാവദവഭാസയതി സുരഗിരിമനുപരിക്രാമൻ ഭഗവാനാദിത്യോ
വസുധാതലമർധേനൈവ പ്രതപത്യർധേനാവച്ഛാദയതി തദാ ഹി
ഭഗവദുപാസനോപചിതാതിപുരുഷപ്രഭാവസ്തദനഭിന്നന്
സമജവേന രഥേന ജ്യോതിർമയേന രജനീമപി ദിനം കരിഷ്യാമീതി
സപ്തകൃത്യസ്തരണിമനുപര്യക്രാമദ് ദ്വിതീയ ഇവ പതംഗഃ || 30 ||

യേ വാ ഉ ഹ തദ്രഥചരണനേമികൃതപരിഖാതാസ്തേ സപ്ത
സിന്ധവ ആസൻ യത ഏവ കൃതാഃ സപ്ത ഭുവോ ദ്വിപാഃ || 31 ||

ജംബൂപ്ലക്ഷശാൽമലികുശക്രൗഞ്ചശാകപുഷ്പകരസംജ്ഞാസ്തേ -
ഷാം പരിമാണം പൂർവസ്ഥാത്പൂർവസ്ഥാദുത്തര ഉത്തരോ യഥാ -
സംഖ്യം ദ്വിഗുണമാനേന ബഹിഃ സമന്തത ഉപക്ലുപ്താഃ || 32 ||

ക്ഷാരോദേക്ഷുരസോദസുരോദഘൃതോദക്ഷീരോദദധി -
മണ്ഡാദശുഭോദാദാഃ സപ്ത ജലധയഃ സപ്ത ദ്വിപപരിഖാ
ഇവാഭ്യന്തരദ്വിപസമാനാ ഏകൈകശ്യേന യഥാനുപൂർവം
സപ്തസ്വപി ബഹിർദ്വിപേഷു പൃഥക്പരിത ഉപകൽപി -
താസ്തേഷു ജംബ്വാദിഷു ബർഹിഷ്മതീപതിരനുവ്രതാ -
നാത്മജാനാഗ്നീദ്രേധ്യമജിഹ്വയജ്ഞബാഹുഹിരൺയ -
രേതോഘൃതപൃഷ്ഠമേധാതിഥിവീതിഹോത്രസംജ്ഞാൻ
യഥാസംഖ്യേനൈകൈകസ്മിന്നേകമേവാധിപതിം വിദധേ || 33 ||

ദുഹിതരം ചോർജസ്വതീം നാമോശനസേ പ്രായച്ഛദ്യസ്യാ -
മാസീദ് ദേവയാനീ നാമ കാവ്യസുതാ || 34 ||

നൈവംവിധഃ പുരുഷകാര ഉരുക്രമസ്യ
പുംസാം തദംഘ്രിരജസാ ജിതഷഡ്ഗുണാനാം |

ചിത്രം വിദൂരവിഗതഃ സകൃദാദദീത
യന്നാമധേയമധുനാ സ ജഹാതി ബന്ധം || 35 ||

സ ഏവമപരിമിതബലപരാക്രമ ഏകദാ തു ദേവർഷിചരണാ -
നുശയന്നാനുപതിതഗുണവിസർഗസംസർഗേണാനിർവൃത -
മിവാത്മാനം മന്യമാന ആത്മനിർവേദ ഇദമാഹ || 36 ||

അഹോ അസാധ്യനുഷ്ഠിതം യദഭിനിവേശിതോഽഹമിന്ദ്രിയൈര -
വിദ്യാരചിതവിഷമവിഷയാന്ധകൂപേ തദലമലമമുഷ്ടാ വനിതായാ
വിനോദമൃഗം മാം ധിഗ്ധിഗിതി ഗർഹയാഞ്ചകാര || 37 ||

പരദേവതാപ്രസാദാധിഗതാത്മപ്രത്യവമർശേനാനു -
പ്രവൃത്തേഭ്യഃ പുത്രേഭ്യ ഇമാം യഥാദായം വിഭജ്യ ഭുക്ത -
ഭോഗാം ച മഹിഷീം മൃതകമിവ സഹമഹാവിഭൂതിമപഹായ
സ്വയം നിഹിതനിർവേദോ ഹൃദി ഗൃഹീതഹരിവിഹാരാനു -
ഭാവോ ഭഗവതോ നാരദസ്യ പദവീം പുനരേവാനുസസാര || 38 ||

തസ്യ ഹ വാ

ഏതേ ശ്ലോകാഃ —
പ്രിയവ്രതകൃതം കർമ്മ
കോ നു കുർയാദ്വിനേശ്വരം |
യോ നേമിനിമ്നൈരകരോച്ഛ് -
ഹായാം ഘ്നൻ സപ്ത വാരിധീൻ || 39 ||

ഭൂസംസ്ഥാനം കൃതം യേന
സരിദ്ഗിരിവനാദിഭിഃ |
സീമാ ച ഭൂതനിർവൃത്യൈ
ദ്വീപേ ദ്വീപേ വിഭാഗശഃ || 40 ||

ഭൗമം ദിവ്യം മാനുഷം ച മഹിത്വം കർമയോഗജം |
യശ്ചഭക്ര നിരയൗപമ്യം പുരുഷാനുജനപ്രിയഃ || 41 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
പഞ്ചമസ്കന്ധേ പ്രിയവ്രതവിജയേ പ്രഥമോഽധ്യായഃ ||